COĞRAFYA Sınıf-9

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU EŞ YÜKSELTİ EĞRİLERİ VE EŞ YÜKSELTİ EĞRİLERİNİN ÖZELLİKLERİ

Dünya yüzeyindeki yer şekillerinin haritalara aktarılmasında çeşitli yöntemler geliştirilmiştir. Bunlar; eş yükselti eğrileri yöntemi, kabartma ve renklendirme yöntemleridir.

Eş Yükselti Eğrisi (İzohips) Yöntemi: Deniz seviyesinden itibaren yükseltileri aynı olan noktaların birleştirilmesiyle elde edilen eğrilerin kullanıldığı yöntemdir.

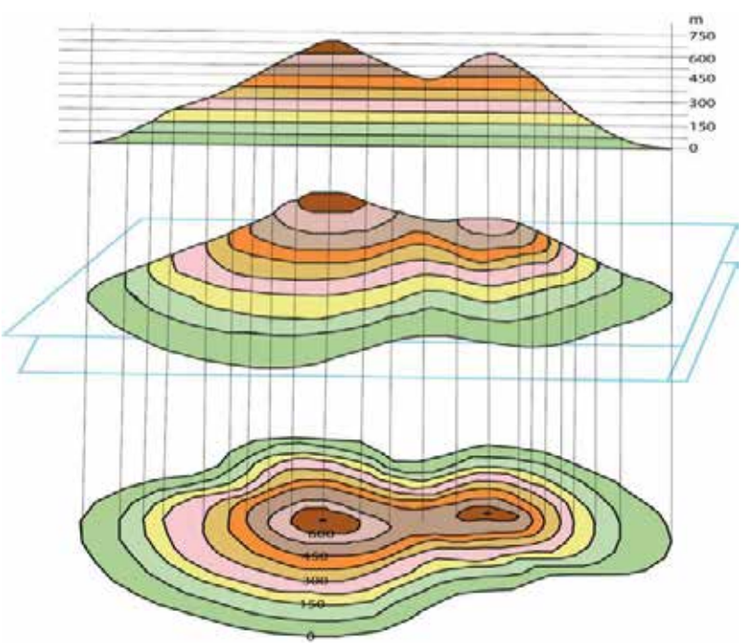
Özellikleri

•Eş yükselti eğrileri kapalı eğrilerdir. En dıştaki eğriden içe doğru yükseltileri artar.

•Bir eş yükselti eğrisi üzerindeki tüm noktaların yükselti değeri aynıdır.

•Eş yükselti eğrileri, farklı bir yükselti basamağını temsil ettiği için eğriler birbirlerini kesmez.

•Bir izohips haritasında eş yükselti eğrileri arası yükselti farkı (eküidistans değeri) eşittir. Eküidistans değeri, izohips haritasının ölçeğine bağlı olarak değişir.

Görsel: Eş yükselti eğrisi yöntemi

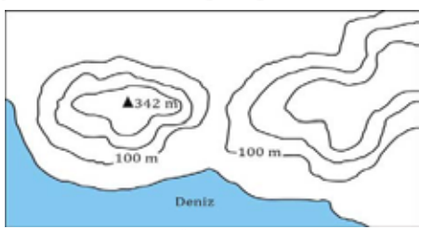
• İzohips haritasında sıfır (0) metre eğrisi kıyı çizgisini gösterir.

• Eş yükselti eğrilerinin birbirine yakın olduğu (sıklaştığı) alanlarda eğim fazla, birbirinden uzaklaştığı (seyrekleştiği) alanlarda eğim azdır.

• En içteki eş yükselti eğrisinin içinde nokta, üçgen veya artı işaretiyle gösterilen yerler o alanın en yüksek noktasını gösterir.

• Birbirini çevrelemeyen komşu eş yükselti eğrilerinin yükselti değeri aynıdır.

• Eş yükselti eğrileri arasında içe doğru ok bulunması, okun devam ettiği eğriler boyunca aynı yükselti aralığıyla yükseltinin azaldığını gösterir.

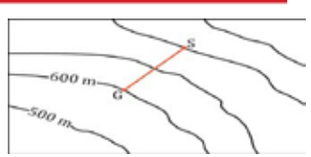

Harita: Komşu eş yükselti eğrilerinin yükselti değeri

Eğim Hesaplaması: İki nokta arasındaki yükselti farkı ve gerçek uzaklık kullanılarak eğimin bulunması sürecidir.

Formül	Kısaltmalar
$E = \frac{\text{h x 100 ya da 1000}}{\text{GU}}$	Eğim: Yüzde (%) ya da binde (‰) Yükselti farkı: h Gerçek uzaklık : GU

Örnek: Yandaki topoğrafya haritasında verilen G ve S noktaları arası gerçek uzaklık 10 km olduğuna göre G ve S noktaları arası eğim yüzde kaçtır?

Çözüm:

Verilenler:
GU : 10 km yani 10.000 m
h : 200 m
İstenen:
E : ?

$$E = \frac{h \times 100}{GU}$$

$$E = \frac{200 \times 100}{10.000}$$

$$E = \frac{20.000}{10.000}$$

$$E = \%2$$

SORULAR

Soru 1: Aşağıdakilerden hangisi eş yükselti eğrilerinin özelliklerinden değildir?

A) Eş yükselti eğrileri kapalı eğrilerdir.

B) Sıfır metre eş yükselti eğrisi deniz kıyısını gösterir.

C) Eş yükselti eğrilerinde dıştan içe doğru yükselti artar.

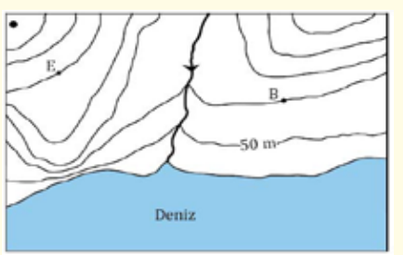
D) Bir eş yükselti eğrisi üzerindeki tüm noktaların yükseltileri aynıdır.

E) Eş yükselti eğrileri arası yükselti farkı yer şekillerinin eğim durumuna göre değişir.

Cevap: E

Soru 2:

Yandaki topoğrafya haritasındaki E ve B noktaları arası yükselti farkı kaç metredir?

A) 100 B) 150 C) 200 D) 255 E) 300

Cevap: B

Soru 3: Aşağıdakilerden hangisi izohipslerin özelliklerinden biridir?

A) Yükselti arttıkça birbirlerini keserler.

B) Doruklar oklarla gösterilir.

C) Deniz kıyısı sıfır metredir.

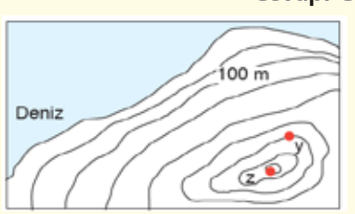
D) Dik yamaçlarda seyrek geçerler.

E) Eğimin azaldığı yerlerde birbirlerine yaklaşırlar.

Cevap: C

Soru 4:

Yandaki haritada y-z noktaları arasındaki yükseklik farkı kaç metredir?

A) 50 B) 100 C)150 D) 200 E) 250

Cevap: B